

Aflat pe „Drumul Vinului”, în satul Valea Nicovani, pe dealurile cu podgorii din Valea Călugărească, județul Prahova, cu acces facil din DN1B, Muzeul „Crama 1777” reprezintă o reconstituire a uneia dintre cele mai vechi construcții țărănești din lemn din România. Aceasta fost construită în 1777, conform inscripției existente pe portalul ușii, și a existat în același sat până în anul 1985, având inițial un singur corp de clădire. Amplasamentul original se afla în centrul zonei viticole aferente comunei Valea Călugărească pe o ridicătură de teren izolată, denivelarea fiind preluată printr-o elevație și consolidată prin contraforți din cărămidă de epocă.

În anii '60 profesorul Nicolae I. Simache - întemeietorul de muzeu - a restaurat sumar crama, iar în 1967 a fost declarată muzeu și dată în administrare I.A.S.-ului Valea Călugărească. În perioada 1970- 1980, crama se afla într-o stare avansată de degradare și s-a luat decizia ca în 1985 să fie demontată recuperându-se parțial o serie de bârne și grinzi de lemn care au fost conservate și depozitate, vestigiile intrând astfel în proprietatea Muzeului Județean de Istorie și Arheologie Prahova. Pentru reamplasarea cramei s-a ales un teren asemănător, în satul Valea Nicovani, în aceeași zonă viticolă, care prezintă o denivelare asemănătoare cu cea inițială, fiind posibilă în acest fel refacerea elevației similară celei originale.

Ansamblul Muzeului „Crama 1777” a fost deschis în 18 mai 2013 și este compus din trei săli, care pot fi delimitate în funcție de trei elemente din gospodăria săteanului: lemn, pânză și lut. Astfel, partea din lemn este compusă din încăperea cramei propriu-zise și o prispă de dimensiuni neobișnuite, mărginită de șase stâlpi de stejar sculptați manual, pe care se sprijină o cosoroabă (grindă) sculptată. De pe prispă se remarcă ușa dublă fixată într-un cadru masiv, cioplit, un adevărat portal monumental arhaic deasupra căruia se poate citi anul construcției scris cu caractere chirilice.

La intrarea în crama, tocul ușii este ornat cu două șiruri de creștături simbolizând dinții de lup care aveau rolul de a-i proteja pe lucrătorii odată intrați în acest spațiu sacru al facerii vinului prin distrugerea invidiei celor care pășesc pragul cramei și văd bogăția oferită de vița de vie. Crama era pe vremuri o instituție a comunității unde țăranii veneau să zdrobească strugurii proaspăt culeși, pe

care apoi îi transformau în vin.

Sala cramei, care în secolul XVIII era destinată mustuitului strugurilor, prezintă mai multe unelte și obiecte necesare într-o cramă, precum și unelte pentru viticultură, pentru prelucrarea strugurilor și vase pentru păstrarea vinului. Se remarcă în mod deosebit câteva piese de sfârșit de secol XIX, respectiv o presă de mari dimensiuni, o pompă de vin fabricată în Germania, un lin cioplit din lemn, precum și o colecție de etichete și sticle de vin de colecție sau premiate la concursuri internaționale. Tot în această sală a fost reconstituit un atelier de dogărit cu banc de lucru din stejar masiv și

INDEPENDENȚA
ROMÂNIA
Independența
Cultura

uneltele necesare pentru prelucrarea lemnului.

Partea de lemn continuă cu acoperișul înalt care are învelitoare din șindrilă din lemn de brad și adăpostește o cameră unde a fost amenajată o expoziție etnografică intitulată „Mlădițele vieții” care își propune să aducă în fața privitorilor sacralitatea viței de vie, a strugurelui și a vinului și unde vizitatorii pot afla povestea brâului, a bastei de nuntă, a lăzii de zestre și legenda viței de vie. Așa se trece la al doilea element din gospodăria săteanului, pânza, prezentat prin colecția de țesături din lână, cânepă, bumbac și borangic, în care motivul ornamental al viței de vie apare pe îmbrăcăminte – cămăși, fote, ilice, brâie –, pe ștergere, baste și covoare. Piesa neprețuită a acestei săli este un covor datat ca fiind fabricat în 1896, vopsit în culori vegetale și care are un farmec aparte datorită măiestriei cu care sunt îmbinate motivele vegetale cu cele antropomorfe.

Un alt element inedit al colecției este icoana populară pe sticlă „Iisus cu vița de vie”, a cărei teologie este tulburător de puternic ancorată în tradițiile românești care asociau vița de vie cu sângele scurs din rănilor lui Iisus răstignit pe cruce. Icoana îl reprezintă pe Iisus care stoarce cu ambele mâini un ciorchine de struguri crescut pe vrejul crescut pe cruce, plin de frunze și fructe, ce a răsărit din rana împunsăturii de lance dintre coaste, iar sucul picură în potir. Odată intrați în beciul cramei aflat în subsolul clădirii, vizitatorii trec pe fondul povestirilor muzeografe în partea de lut a muzeului. În această încăpere se simte răcoarea și aroma de vin, iar vizitatorul intuiește dintr-o privire destinația

sălii pentru degustările de vin.

Cu mult timp în urmă aici se păstra vinul, în prezent găsim butoaie de lemn, recipiente de ceramică și amfore de lut în care se păstrau vinul și rachiul de tescovină. Alături de acestea se află un cazan de țuică pentru procesarea tescovinei fermentate în vederea obținerii rachiului. Tot aici se găsește o colecție de vase de ceramică, cu piese din secolele XIX-XX din diferite regiuni ale României, necesare la păstrarea și consumul vinului, cât și a rachiului de tescovină. Povestea transportului cu corăbii pe mare a vinului atrage atenția vizitatorilor și explică că s-a ales depozitarea vinului în amfore de ceramică încă de pe vremea imperiului roman pentru că salinitatea mării care pătrundea prin porii doagelor de lemn ale butoaielor compromitea calitățile vinului și îl transforma în timp foarte scurt în oțet. Tot aici se poate afla despre valențele vinului ca aliment, cum este cunoscut celor mai mulți dintre noi, dar mai ales ca medicament, vinul infuzat cu usturoi, cu pătrunjel, cu pelin sau cu izmă putând să vindece foarte multe dintre bolile celor care respectă rețetele și, mai ales, cantitățile de consum.

Doamna muzeograf Emilia Savelovici își întâmpină de fiecare dată vizitatorii cu gustări și povești ca pe vremuri, cu vin roșu, ceva dulce și binecuvântări. Apoi îi plimbă prin toată etnografia vieții satului - de la legenda viței-de-vie, la mustuit și-apoi la nunți, acolo unde se consuma vinul, și la simbolistica motivelor naționale sau ale obiectelor din gospodărie -, iar legenda pe care o povestește cu un timbru dulce precum liniștea vinului din pahare te face să te simți ca în copilărie:

„Se spune că atunci când s-au împărțit tărâmurile, vița-de-vie a refuzat împărăția florilor pe motiv că ea vrea să rodească struguri din care oamenii să facă vin pentru ospete, obiceiuri familiale, leacuri. Văzând cât este de maiestuoasă vița-de-vie sălbatică, care la începuturi se cățara pe trunchiurile copacilor, ceilalți arbori au vrut s-o facă regină peste

ei, dar ea a refuzat spunând: «Nu-mi las eu mustul meu care veseleşte pe Dumnezeu și pe oameni și să cârmuiesc copacii». Auzind-o, Soarele mult s-a bucurat. Se spune că de atunci în fiecare boabă de strugure dulce există o picătură din bucuria Soarelui”.

Antonio Marinescu

INDEPENDENȚA ROMÂNĂ

*Independența
prin Cultură*